האח הָאֶחָד חוֹלֵץ לִשְׁתֵּיהֶן – לשתי האחיות, וְהַשְּׁנַיִם – שני האחים
של המקדש השני, אֶחָד מהם חוֹלֵץ תחילה לאחת האחיות, וְאֶחָד
מהם מְיַבֵּם לאחר מכן את השניה אם ירצה, שאם אחיו המת
היא, הרי קיים בה מצוות יבום, ואם אחות אשת המת היא, כבר
פקעה הזיקה מאשת המת על ידי חליצת אחיו, ונמצא שאינה
אחות זקוקתו ומותרת היא לו.
אִם קָדְמוּ שני האחים, וְכָנְסוּ – יבמו את שתי האחיות, [לאחר
שחלץ האח האחד לשתי האחיות], אֵין מוֹצִיאִין אוֹתָן מִיָּדָם – שאף
שהראשון נהג שלא כדין, שהרי ייבם אשה שהיא בספק אחות
זקוקתו, מכל מקום בדיעבד אינה אסורה לו.
ועתה מבארת הגמרא את החידוש בסיפא של המשנה, שַׁדְּוָקָא
מִיחָלְצָן וְהָדַר יַבּוּמֵי – שרק באופן כזה שחלץ תחילה האח היחיד
של המקדש האחד, ראשי אחד מן האחים של המקדש השני
לייבם את אחת האחיות [לאחר שיחלוץ אחיו], אֲבָל יַבּוּמֵי וְהָדַר
מִיחָלְצָן לָא – אבל אין לאחד מן האחים של המקדש השני לייבם
קודם חליצת האח היחיד של המקדש הראשון, דְּקָא פָּגַע בִּיבָמָה
לְשׁוּק – שהרי יתכן שנושא את אשת המקדש הראשון שהיא
שומרת יבם, האסורה להינשא לאדם מן השוק עד שיחלוץ לה
יבמה.
הגמרא מקשה על דברי רבא מברייתא:
תָּא שְׁמַע. דְּתָנֵי מַבְּיוּמֵי – שם חכם. שני אנשים החפצים להשתדך
זה עם זה, לָזֶה חֲמִשָּׁה בָּנִים וְלָזֶה חֲמֵשׁ בָּנוֹת, וְאָמַר אבי הבנים לאבי
הבנות, אַחַת מִבְּנוֹתֶיךָ מְקוּדֶּשֶׁת לְאֶחָד מִבָּנַי, ולא פירש איזו מהן
לאיזה מהם, הדין הוא שֶׁכֻּלָּן אַחַת וְאַחַת מן הבנות צְרִיכָה לקבל
חֲמִשָּׁה גִּיטִּין – גט אחד מכל אחד מהבנים, שהלא יש להסתפק על
כל אחת מן האחיות שמא מקודשת היא לאחד מן האחים.
מֵת אֶחָד מֵהֶם – מן האחים, קודם שנתן גט לכל אחת מן האחיות,
כֻּלָּן אַחַת וְאַחַת מן האחיות צְרִיכָה אַרְבָּעָה גִּיטִּין – גט אחד מכל אח,
וכמו כן זקוקה כל אחת לקבל חֲלִיצָה מֵאֶחָד מֵהֶן – מן האחים,
שהלא יש לחוש על כל אחת מהן שמא היא אשת המת, וזקוקה
לחליצה להתירה לשוק.ויש להוכיח מדברי הברייתא, שאף שכל
אחת מן האחיות אסורה לכל אחד מן האחים מספק שמא אשת
אחיו היא, וקידושין שאין ראויים לביאה הם, מכל מקום חלים
הקידושין וזקוקות הן לגיטין, ושלא כדברי רבא.
וְכִי תֵּימָא – ושמא תאמר דְּהָכָא נַמִּי כְּשֶׁהוּפְרוּ וּלְבַסּוֹף נִתְעָרְבוּ –
שבברייתא זו עוסקת אף היא באופן שנודע מתחילה איזו מן הבנות
נתקדשה לאיזה מן הבנים, ורק לאחר מכן נשתכח הדבר, ולפיכך
חלו הקידושין מתחילה מאחר שהיו ראויים לביאה, אי אפשר
לומר כן, דְּהָא אַחַת מִבְּנוֹתֶיךָ לְאֶחָד מִבָּנַי קָתָנֵי – שהלא מלשון
הברייתא מוכח שמתחילה נתקדשה אחת מן הבנות לאחד מן
הבנים, בלא לפרט מי מתקדשת למי, ובהכרח, שאף קידושין שאין
מסורים לביאה חלים הם.
ואכן מסקנת הגמרא היא, תְּיוּבְתָּא דְּרָבָא תְּיוּבְתָּא – דברי רבא
נפרכו מחמת הקושיא מן הברייתא, ויש לנקוט להלכה כדברי
אביי שקידושין שאין מסורים לביאה חלים.ומוסיפה הגמרא,
וְהֵילְכְתָא כְּוָותֵיהּ דְּאַבָּיֵי בְּיַע"ל קַנ"ם – אף שבכל מקום שנחלקו
אביי ורבא הלכה כדברי רבא, מכל מקום ישנם ששה מקומות
שההלכה כדברי אביי, וסימנם 'יע"ל קנ"ם', ודין זה של 'קידושין
שלא נמסרו לביאה' הוא אחד מהם, הנרמז באות קו"ף של תיבת
'קנ"ם'.
שנינו במשנה, מַעֲשֶׂה בְּחָמֵשׁ נָשִׁים ובהן שתי אחיות, וליקט אדם
אחד כלכלה של תאנים, ושלחן היתה, ושל שביעית היתה, ואמר
הרי כולכן מקודשות לי בכלכלה זו, וקיבלה אחת מהן על ידי
כולן, ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות: אָמַר רַב, שְׁמַע מִינָּהּ
מִמַּתְנִיתִין אַרְבַּע – יש ללמוד מדברי המשנה ארבעה דינים, וְנָקִיט
רַב בְּיָדֵיהּ תְּלָת – אך למעשה לא החזיק רב בידו אלא שלשה,
כלומר, לא היה הדין הרביעי ברור בידו.
ועתה מפרטת הגמרא את שלשת הדינים הנלמדים מן המשנה:
הדין האחד, שְׁמַע מִינָּהּ הַמְקַדֵּשׁ בִּפֵּירוֹת שְׁבִיעִית מְקוּדֶּשֶׁת – יש
ללמוד מדברי המשנה שאדם שקידש אשה בפירות שזכה משדה
שביעית, חלו קידושין אלו, ואין אומרים שפירות אלו אינם ממונו
לקדש בהם את האשה.הדין השני, וּשְׁמַע מִינָּהּ קִידּוּשָׁהּ בְּגָזֵל אֵינָהּ
מְקוּדֶּשֶׁת – ויש ללמוד מדברי המשנה שאדם המקדש אשה
במעות שגזל מאחרים, אין קידושין אלו חלים, וַאֲפִילּוּ בְּגָזֵל דִּידָהּ
– ואף באופן שגזל מעות אלו מאשה זו עצמה, ואין אומרים
שמאחר שנתרצית ליטול ממנו המעות מחלה לו על גזילתם.
מַאי – מהיכן ניתן ללמוד דין זה, מְדְּקָתָנֵי במשנה שכלכלה זו
שֶׁלָּהֶם הָיְתָה וְשֶׁל שְׁבִיעִית הָיְתָה, וניתן לדייק מכך דַּמַּעֲמָא ששאר
הנשים מקודשות לו, מאחר דְּשֶׁל שְׁבִיעִית היתה הכלכלה, דְּהֶפְקֵר
הוּא, ולפיכך רשאי הוא ליטול הפירות לעצמו ואין בזה משום
גזל, הָא דְּשָׁאַר שֶׁנֵּי שָׁבוּעַ לָא – אך אם היה נוטל מפירותיהם
בשאר שנים שאינן שביעית לא היו חלים הקידושין, מאחר שהיו
פירות אלו גזל בידו, ואף שגזלם מרשות הנשים המתקדשות.
הדין השלישי, וּשְׁמַע מִינָּהּ אִשָּׁה נַעֲשֵׂית שָׁלִיחַ לְחַבֵּירְתָּהּ – אשה
יכולה להיות שליחה של חבירתה לקבל עבורה קידושין, וַאֲפִילּוּ
בְּמָקוֹם שֶׁנַּעֲשֵׂית לָהּ צָרָה – אפילו אם מקבלת היא עבורה קידושין
מבעלה, שעל ידי שליחות זו תיעשנה צרות זו לזו.
שהרי באופן שבו עוסקת המשנה קיבלה אחת מן הנשים את
הקידושין עבור כולן, ונעשו כולן צרות זו לזו, ומכל מקום חלו
הקידושין בשאר הנשים חוץ מן האחיות.
מברירת הגמרא, וְאִידָךְ מַאי הִיא – מה הוא הדין הרביעי שניתן
ללמוד מדברי המשנה, אך לא היה ברור בידו של רב. ומבארת,
שדין זה הוא קִידּוּשִׁין שֶׁאֵין מְסוּרִים לְבִיאָה – שמדברי הרישא של
המשנה האומרת שאדם המקדש שתי אחיות אין הקידושין חלים,
היה ניתן ללמוד האם קידושין שאינם מסורים לביאה חלים הם או
לא.
ומקשה הגמרא, וְנֵיחְשְׁבָהּ – מדוע אכן אין רב מונה דין זה בכלל
הדינים הנלמדים מן המשנה.
ומתרצת, מְשׁוּם דְּמִסְפְּקָא לֵיהּ אִי כְּאַבָּיֵי אִי כְּרָבָא – נסתפק רב אם
ללמוד את המשנה כדברי אביי, הסובר שהמשנה עוסקת באדם
המקדש שתי אחיות יחדיו, ולפיכך אין הקידושין חלים, אך אדם
המקדש אחת משתי אחיות חלים הקידושין, ולשיטתו, ניתן לדייק
מדברי המשנה שקידושין שאין מסורים לביאה חלים, או כדברי
רבא, הסובר שהמשנה עוסקת באדם המקדש אחת משתי אחיות,
שאין קידושין אלו חלים מאחר שאינם מסורים לביאה.
מספרת הגמרא, כִּי סָלִיק רַבִּי זֵירָא – כאשר עלה רבי זירא מבבל
לארץ ישראל, אָמְרָה לָהּ שְׁמַעְתָּא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן – אמר לפני
רבי יוחנן את דברי רב, שהמקדש אשה בגזל אינה מקודשת. אָמַר
לֵיהּ רבי יוחנן, מִי אָמַר רַב הָכִי – האם כך אמר רב.
וסברה הגמרא שתמה רבי יוחנן על דברי רב מאחר שאינו מסכים
עמם, ולפיכך מקשה הגמרא וְהוּא לֹא אָמַר – האם רבי יוחנן אינו
מודה לדין זה, וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שאדם שְׁגָזַל חפץ, וְלֹא נִתְייָאֲשׁוּ
הַבְּעָלִים מן החפץ, הדין הוא שֶׁשְּׁנֵיהֶם אֵינָם יְכוֹלִים לְהַקְדִּישׁוֹ, זֶה –
הגזלן, אינו יכול להקדישו לְפִי שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ, וְזֶה – הנגזל, אינו יכול
להקדישו לְפִי שֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ – ומוכח, שאף רבי יוחנן
מודה שחפץ גזול אינו ברשותו של הגזלן להקדישו, ולפיכך יש
לומר שאף אינו יכול לקדש בו את האשה.
מתרצת הגמרא, הָכִי קָאָמַר לֵיהּ רבי יוחנן לרבי זירא, מִי אָמַר רַב
כְּוָותַי – האם רב סובר כמותי, ששמח על כך ששמע מרבי זירא
שאף רב מודה לדין זה.
הגמרא מקשה על דין זה של רב ורבי יוחנן:
מֵיתִיבִי, שנינו בברייתא, קִידְּשָׁהּ לאשה בְּגָזֵל – שגזל חפץ מבעליו

המשך בעמוד ריט

וקידש בו את האשה, או **בְּחָמֵם** – שנטל חפץ מבעליו שלא ברצונו אך שילם לו את תמורתו, והלך וקידש בו את האשה, **וּבְגִנֵּיבָה** – או שקידשה בחפץ גנוב, **אוֹ שֶׁחֲטָפָהּ סַלַּע מִיָּדָהּ** של האשה בעצמה **וְקִדְּשָׁהּ** בו, בכל אופנים אלו הדין הוא שהאשה **מְקוּדֶּשֶׁת.**

ומוכח מדברי הברייתא שלא כדברי רב ורבי יוחנן, שהרי לדבריהם המקדש אשה בגזל אינה מקודשת.מתרצת הגמרא, **הָתָם בְּגָנֵּב דִּידָהּ** – הברייתא עוסקת באופן שגזל מן האשה עצמה חפץ וקידשה בו, ובאופן כזה מקודשת האשה, שמאחר ונטלה החפץ מידו מחלה לו על הגזילה. ורב ורבי יוחנן עוסקים באופן שמקדשה בחפץ שגזל מרשות אחרים, שבזה אין האשה מקודשת מאחר שאין החפץ שלו.

מקשה הגמרא, **הָא מִדְּקָתָנֵי בִּסֵּיפָא** של הברייתא **'אוֹ שֶׁחֲטָפָהּ סַלַּע מִשָּׁלָהּ', מִכְּלָל** – יש לדייק, **דִּרִישָׁא בְּגָנֵּב דְּעָלְמָא עָסְקִינַן** – שהרישא עוסקת באופן שקידשה בחפץ שגזל מרשות אחרים, ואף על פי כן מתקדשת היא בו.

מתרצת הגמרא, **פֵּירוּשֵׁי קָא מְפָרֵשׁ** – הסיפא של הברייתא מפרשת את דברי הרישא, דהיינו, **קִידְּשָׁהּ בְּגָנֵּב בְּחָמֵם וּבִגְנֵיבָה, כֵּיצַד** – באיזה אופן של גזילה עוסקת הברייתא, **כְּגוֹן שֶׁחֲטָפָהּ סַלַּע מִיָּדָהּ וְקִדְּשָׁהּ בּוֹ,** ורק על אופן כזה נאמר הדין שחלו הקידושין, אך אם קידשה בחפץ שגזל מרשות אחרים אינה מקודשת.

מקשה הגמרא: וְהָא מַתְנִיתִין דְּגָזַל דִּידָהּ – הלא משנתינו עוסקת באופן שקידשה בחפץ שגזל מרשותה, שהרי נטל כלכלה של תאנים מן השדה של חמשת הנשים, וְקָאָמַר רַב אִינָה מְקוּדֶּשֶׁת – שדייק מדברי המשנה שרק בשנת שביעית שהפירות הפקר חלו הקידושין, אך בשאר השנים אינן מתקדשות בפירות אלו הגזולים מרשותם.

מתרצת הגמרא: לֹא קַשְׁיָא הָא דְּשַׁדְּיֵהּ הָא דְּלֹא שַׁדְּיֵהּ – יש לחלק בין האופן שבו עוסק רב, שקידש הגזלן אשה שנשתדך עמה מתחילה, שמאחר שקיבלה מידו יש לומר שמחלה לו על הגזילה ומקודשת, לבין האופן שבו עוסקת הברייתא, שקידש אשה שלא נשתדך עמה מתחילה, שבזה יש לומר שאינה מוחלת על הגזילה, ואין כוונתה אלא ליטול הימנו את החפץ השייך לה.

הגמרא מביאה כמה מעשים בדין קידושין בגזילה: הַהִיא אִיתְּתָא, דַּהֲוָה קָא מַשְׁיָא כַּרְעָא בְּמַשְׁכְּלָא דְּמָיָא – שהיתה רוחצת רגליה בספל של מים, אָתָא הַהוּא גַּבְרָא חָטַף זוּזֵי מֵחֲבֵרֵיהּ וְשָׁדָא לָהּ – בא אדם וחטף מעות מחבירו ונתן לאשה זו, וְאָמַר לָהּ מִיקַּדַּשְׁתְּ לִי במעות אלו. אָתָא הַהוּא גַּבְרָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא לשאול האם חלו קידושין אלו. אָמַר לו רבא, לֵית דְּחָשׁ לְהָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר סְתָם גְּזֵילָה יֵאוּשׁ בְּעָלִים הֲוֵי – שאדם שנגזל ממנו חפץ מתייאש מיד. ולשיטתו ניתן לקדש אשה בגזילה, מאחר שנתייאשו הבעלים ובנוסף לכך יש בזה שינוי רשות שמעביר הגזילה לרשות האשה. אך לשיטת חכמים הסוברים שאין הבעלים מתייאשים מלהשיב לעצמם את הנגזל מהם, אין האשה מקודשת.

מעשה נוסף: הַהוּא אֲרִיסָא – אריס הנוטל מחצה מן הפירות, דְּקִדֵּישׁ בְּמוֹזָא דְּשַׁמְבֵּי – שמילא את ידו בראשי בצלים מן השדה, וקידש בהם את האשה, בלא רשותו של בעל השדה. אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא לשאול אם חלו הקידושין, אָמַר לֵיהּ רבא, מַאן אֲחָלְפָךְ – וכי מי מחל לך את חלקו של בעל השדה, הלא כנגד החלק שנטלת עליו ליטול גם הוא את חלקו, ומאחר שחלקת בלא רשותו הרי זה נידון כגזילה ואין האשה מקודשת. וְהָנֵי מִילֵּי בְּמוֹזָא – אמנם אין הדברים אמורים אלא כשקידש את האשה במלא היד של ראשי בצלים שאין גודלן ידוע, ולפיכך אין בעל השדה יודע כמה ליטול כנגדן, אֲבָל כִּיסָּא – אך אם קידשה באגודת בצלים שגודלה ומשקלה קבוע, מָצֵי אָמַר לֵיהּ האריס לבעל השדה, אֲנָא שָׁקְלִי כִּיסָּא שָׁקֵיל אַתְּ כִּיסָּא – אני נטלתי אגודה אחת, טול אף אתה אגודה אחרת כנגדה, שהלא כִּיסָּא כִּי כִּיסָּא – אגודה זו שוה לאגודה אחרת, ולפיכך הרי היא מקודשת.מעשה נוסף: הַהוּא סַרְסָרָא – פועל העושה שיכר מן תמרים של בעל הבית, ונוטל מחצית מן השיכר, דְּקַדֵּישׁ בְּפִרְמָא דְּשֵׁיכְרָא – שקידש אשה בפסולת של תמרים שעושים ממנה שיכר, ובתוך כך אָתָא טָרֵיהּ דְּשֵׁיכְרָא אַשְׁכָּחֵיהּ – הגיע בעל השיכר ומצאו מקדש את האשה, אָמַר לֵיהּ בעל השיכר לפועל, אַמַּאי לֹא תֵּיתֵיב מַהֲאי חֲרִיפָא – מדוע אינך מקדשה במין משובח יותר. אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא לשאול אם חלו הקידושין, מאחר שהסכים בעל השיכר על ידו. אָמַר לו רבא, לֹא אָמְרוּ חכמים שמועילים מעשי אדם הנוטל דבר שאינו שלו, אם אמר לו בעל הבית לאחר מכן כָּלֵךְ אֵצֶל יָפוֹת – היה לך ליטול מן המשובח יותר, אֶלָּא לְעִנְיַן אדם המפריש תְּרוּמָה משל בעל הבית בְּלָבָד, שבזה יש לומר שגילה בעל הבית את דעתו שנוח לו במה שהפריש בלא רשותו.

דְּתָנְיָא, כֵּיצַד – באיזה אופן אָמְרוּ חכמים שאדם הַתּוֹרֵם מפירותיו של חבירו שֶׁלֹּא מַדַּעַת חבירו תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה, הֲרֵי שֶׁיָּרַד לְתוֹךְ שָׂדֶה חֲבֵרוֹ וְלִיקֵּט וְתָרַם שֶׁלֹּא בְּרְשׁוּת בעל השדה, אִם חוֹשֵׁשׁ בעל השדה מִשּׁוּם גָּזֵל – דהיינו, שמקפיד הוא על כך שהפריש הלה תרומה בלא ידיעתו ודומה בעיניו כאילו גזלו, אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה, וְאִם לָאו – שאינו מקפיד בכך, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.

ומבררת הברייתא: וּמַנַּיִן הָיָה יוֹדֵעַ המפריש אִם חוֹשֵׁשׁ בעל הבית מִשּׁוּם גָּזֵל אִם לָאו, חֲרֵי שֶׁבָּא בַּעַל הַבַּיִת וּמָצָאוֹ שהפריש תרומה מפירותיו, וְאָמַר לוֹ כָּלֵךְ אֵצֶל יָפוֹת – מדוע לא הפרשת מן הפירות היפים יותר, אִם נִמְצָאוּ בשדה פירות יָפוֹת מֵהֶם – מאלו שהפרישׁ, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה, וְאִם לַאו אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה, שלא נתכוין בעל הבית אלא להקניטו, ולומר לו אילו היית מוצא פירות יפים מאלו היית גוזלם גם כן. אמנם אם הָיוּ הַבַּעֲלִים מַלְקְטִים וּמוֹסִיפִים על תרומתו של התורם, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – בין אם נמצאו פירות יפים מאלו ובין אם לא נמצאו, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה, שבזה ודאי גילה בעל הבית את דעתו שנוחה היא מהפרשה זו. ומסיימת הגמרא: שדין זה הוא רק לגבי הפרשת תרומה, שמאחר ופירות אלו עומדים הם ממילא להפרשה, אזי אם אמר לו 'היה לך להפריש מפירות יפים יותר' יש לתלות שדעתו נוחה בזה, אֲבָל הָכָא, אף שאמר לו בעל הבית שהיה לו לקדשה בשיבר משובח יותר, מְשׁוּם כִּיסּוּפָא הוּא דְּעָבַד – לא עשה כן אלא כדי שלא יתביישׁ המקדש על כך שנטל בלא רשות, אך מקפיד הוא עליו בזה, וְלפיכך אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת:

משנה.

דין המקדש אשה בדברים שיש בהם קדושה: כהן הַמְקַדֵּשׁ אשה בִּחֻלִּין בקרבן, בֵּין מקרבן של קָדְשֵׁי קָדָשִׁים – כגון חטאות ואשמות, בֵּין מקרבן של קָדָשִׁים קַלִּים – כגון תודה ושלמים, אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, שממון גבוה הוא שניתן לו משולחן המלך לאכילה בלבד, ואין אדם מקדש בדבר שאינו שלו. המקדש אשה בִּפְירוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שלו: בֵּין שׁוֹגֵג – שלא ידע שהם מעשר שני, בֵּין מֵזִיד – שידע ואף על פי כן קידש, לֹא קִדֵּשׁ – לא חלו הקידושין, שמעשר שני אינו שלו אלא ממון גבוה הוא, אלו הם דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, סובר ממון של בעליו הוא, אלא שֶׁבְּשׁוֹגֵג, לֹא קִדֵּשׁ מצד קידושי טעות. וּבְמֵזִיד, קִדֵּשׁ – שהרי בממונו קידש. וּבְהֶקְדֵּשׁ – המקדש אשה בקדשי בדק הבית: אם בְּמֵזִיד, קִדֵּשׁ – חלו הקידושין. וּבְשׁוֹגֵג לֹא קִדֵּשׁ – שהם קידושי טעות, אלו דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר להיפך, קדשה בְּשׁוֹגֵג, קִדֵּשׁ – חלו הקידושין, בְּמֵזִיד, לֹא קִדֵּשׁ – לא חלו.

גמרא.

האם המשנה כרבי יוסי הסובר קדשים קלים הם ממון בעלים: נֵימָא מַתְנִיתִין האומרת שבקדשים קלים אינה מקודשת דְּלֹא כְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, שלדבריו שהם ממון בעלים מדוע אינה מקודשת. ומנין לרבי יוסי דין זה, דְּתַנְיָא נאמר (ויקרא ה כא) 'נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּה' וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ וגו' וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר וגו'. ששינה וכפר בפקדון ונשבע לשקר חזר בו והודה, אזי מביא אשם לכפר על השבועה. ולמה אמר וּמָעֲלָה מַעַל 'בַּה' ולא בסתם 'וּמָעֲלָה מַעַל וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ'. אלא לְרַבּוֹת קָדָשִׁים קַלִּים – שאף שהנשבע על קדשי שמים אינו מביא אשם, שנאמר וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ והללו לא של עמיתו, הנשבע על קדשים קלים מביא, שכתוב זה מלמד שֶׁחַן מָמוֹנוֹ של מפקיד, ולכן מצד החלק גבוה שבהם מתקיים 'בַּה' וְכִחֵשׁ, ומצד שהם ממון בעלים מתקיים וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ' ומביא אשם. אלו דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. ולדבריו שהם ממונו, מדוע המקדש בהם אינה מקודשת. משיבה הגמרא: אֲפִילּוּ תֵּימָא שמשנתינו הולכת לפי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, כִּי קָאָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי שקדשים קלים הם ממונו, דוקא בחלק הבעלים מֵחַיִּים – בטרם שחיטת הקרבן, אֲבָל לְאַחַר שְׁחִיטָה, לֹא אמר, ובמצב זה אף לדעתו הם ממון גבוה. מבארת הגמרא: מַאי טַעְמָא לאחר שחיטה מודה. בגלל, שֶׁכְּבָר קָא זָכוּ – הכהנים והבעלים בחלקם בקרבן לאחר השחיטה, מִשֶּׁחָלַן נָבוֹהַּ קָא זָכוּ – שרק לאחר שהוקרבו האימורים ונזרק הדם על המזבח הותר להם חלקם, ולא הותר אלא אכילה. ראיה שמדובר לאחר שחיטה: דְּתַנְיָא נַמִּי דְּקָתָנֵי במשנה הַמְקַדֵּשׁ 'בְּחֻלִּין', ולא אמר הַמְקַדֵּשׁ בֵּין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּבֵין קָדָשִׁים קַלִּים לֹא קִדֵּשׁ, הרי שֶׁמַּע מִינָּהּ שמדובר 'בחלקו' שלאחר השחיטה והקרבה, ודוקא במצב זה לא קידש.ברייתא בענין המקדש בחלקו: תָּנוּ רַבָּנָן לְאַחַר פִּטִּירָתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר, אָמַר לָהֶם רַבִּי יְהוּדָה לְתַלְמִידָיו, אַל יִכָּנְסוּ תַּלְמִידֵי רַבִּי מֵאִיר לְכָאן ללמוד מפי, אין רצוני בכך מִפְּנֵי שֶׁקִּנְּתָרִנִּים הֵם – דרכם להקניט, וּלֹא לִלְמוֹד

המשך בעמוד קצח

תּוֹרָה מִפֵּי הֵם בָּאִים אֶלָּא כִּדֵי לְקַפְּחֵנִי בַּהֲלָכוֹת הֵם בָּאִים – לִשְׁמוֹעַ
דִּבְרֵי, לְהַקְשׁוֹת עָלֵיהֶן וּלְדַחְּותָם. דָּחֹק סוֹמְכוֹס, שֶׁהִיא מִתַּלְמִידֵי
רַבִּי מֵאִיר וְנִכְנַס. אָמַר לָהֶם סוֹמְכוֹס, כָּךְ שָׁנָה לִי רַבִּי מֵאִיר, הַמַּקְדֵּשׁ
בְּחֶלְקוֹ בְּקַרְבַּן בֵּין מִקַּרְבַּן של קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וּבֵין מִשֶּׁל קָדָשִׁים קַלִּים,
לֹא קִדְּשׁ, וּרְצָה לִידַע הָאִם גַּם רַבִּי יְהוּדָה מַסְכִּים לְדִין זֶה. כְּעַס רַבִּי
יְהוּדָה עֲלֵיהֶם – עַל תַּלְמִידָיו אָמַר לָהֶם, הָאִם לֹא כָּךְ אֲמַרְתִּי לָכֶם,
אַל יִכָּנְסוּ מְתַלְמִידֵי רַבִּי מֵאִיר לְכָאן מִפְּנֵי שֶׁקִּנְּנָתָנִים הֵם וְלֹא לִלְמוֹד
מִפִּי תּוֹרָה הֵם בָּאִים, אֶלָּא לְקַפְּחֵנִי בַּהֲלָכוֹת הֵם בָּאִים, וְהוֹכִיחָה לְכָךְ,
וְכִי אֵשָׁה בָּעֲזָרָה מְנַיִן – הֲרֵי אֲסוּרָה לְהִכָּנֵס לְעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וְאֵיךְ
יִתְּכֵן שֶׁנִּתְקַדְּשָׁה בִּקְדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁאֵסוּר לְהוֹצִיאָם מִשָּׁם. וּמֵאַחַר
שֶׁהוֹזְכִּיר סוֹמְכוֹס בִּדְבָרָיו מִקְרֶה שֶׁאֵינוֹ בְּמִצְיאוּת, לֹא הֵשִׁיב לוֹ רַבִּי
יְהוּדָה. אָמַר עַל כָּךְ רַבִּי יוֹסֵי, אִם אַשְׁתּוֹ מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי
יְהוּדָה, יֹאמְרוּ הַתַּלְמִידִים, רַבִּי מֵאִיר שָׁכֵב – כְּבַר נִפְטַר וְשׁוּב אֵינוֹ
יָכוֹל לְבָאֵר אֶת דְּבָרָיו, וְרַבִּי יְהוּדָה כָּעַס, וְרַבִּי יוֹסֵי שָׁתַק – וְלֹא
בֵּיאֵר אֶת דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, וְשִׁתִּיקָה זוֹ יְכוֹלָה לְהִתְפָּרֵשׁ כְּהִסְכָּמָה
וְדְחִייָה לִדְבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. דִּבְרֵי תּוֹרָה מַה תְּהֵא עָלֶיהָ – מִי יְבָאֵר אֶת
דִּבְרֵיהוּ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר, וְלֹכֵן אֲבָאֵר. וְכִי אֵין אָדָם עָשׂוּי – הָאִם לֹא
יִתְּכֵן מִקְרֶה שֶׁיִּרְצֶה לְקַבֵּל קִידּוּשִׁין לְבִתּוֹ קְטַנָּה אוֹ נַעֲרָה בָּעֲזָרָה. וְאֵין
אִשָּׁה עֲשׂוּיָה לַעֲשׂוֹת לָהּ שָׁלִיחַ כְּדֵי לְקַבֵּל קִידּוּשֶׁיהָ בָּעֲזָרָה, וּדְאִי
שִׁיכּוֹלִים. וְעוֹד דֶּרֶךְ נוֹסֶפֶת לְקִידּוּשִׁין בָּעֲזָרָה, אִם דָּחֲקָה [־ נִדְחֲפָה]
וְנִכְנְסָה לָעֲזָרָה עַל אַף שֶׁאֲסוּרָה בְּכָךְ. מַאי – וְצָרִיכִים אָנוּ לְבָרֵר מַה
דִּין הַקִּידּוּשִׁין בְּדְרָכִים הַלָּלוּ, וְלֹא הָיוּ דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר לְרִיק.
מְחֻלֶּקֶת בְּדִין כֹּהֵן הַמַּקְדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ: תַּנָּיֵא הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ, רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר מְקוּדֶּשֶׁת, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רַבִּי
יוֹחָנָן, שְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ – כֹּל אֶחָד פֵּירְשׁוּ הַמִּקְרָא בְּאוֹפֶן
שׁוֹנֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר יח, ט) (ו)'זֶה יִהְיֶה לְךָ מִקֹּדֶשׁ הַקָּדָשִׁים מִן
הָאֵשׁ'. רַבִּי יְהוּדָה סָבַר, שֶׁהַמִּילָה 'לְךָ' מְיוּתֶרֶת, שֶׁכֵּן כָּתוּב בְּפָסוּק
הַקּוֹדֵם 'וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ אֶת מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמֹתָי' וְגוֹ', וְלָמָּה חָזַר
וְכָתַב 'יִהְיֶה לְךָ', מִכָּאן שֶׁהַמַּתָּנוֹת נְתוּנוֹת 'לְךָ' לֶאֱכוֹל וּלְכָל זַרְעֶיךָ
הָאֲחֵרִים, גַּם לְקַדֵּשׁ בָּהֶם. וְרַבִּי יוֹסֵי סָבַר, 'מִן הָאֵשׁ' מְיוּתָר,
שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁמְּדוּבָּר בְּקָרְבָּנוֹת בִּכְתוּב בְּהַמְשֵׁךְ 'כָּל קָרְבָּנָם' וְגוֹ', וְלָמָּה
הַקְּדִים 'מִן הָאֵשׁ', מִכָּאן שֶׁחֶלֶק הַכֹּהֲנִים בָּאֵשׁ – הוּא בְּדוֹמֶה לְמַה
שֶׁמַּקְטִיר מִן הַקָּרְבָּן עַל אֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ, מַה – חֶלֶק שֶׁעַל אֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ
רַק לָאֲכִילָה – שֶׁל אֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ, אַף הוּא – חֶלֶק הַכֹּהֲנִים נַמִּי
לַאֲכִילָה, וְאֵינוֹ שָׁלוֹ לְקַדֵּשׁ בּוֹ. מְחֻלֶּקֶת אִם חָזַר רַבִּי יְהוּדָה וּמוֹדֶה
שֶׁאֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,